

*Предраг Терзић**Институт за политичке студије, Београд*

СОЦИОДЕМОГРАФСКА СТРУКТУРА ПОСЛАНИЦА У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ*

Сажетак

Кључни институционални помак у циљу повећане представљености жена у Народној скупштини Републике Србије остварен је изменама и допунама Закона о избору народних посланика из 2011. године. Аутор анализира социодемографску структуру народних посланица у погледу старосног доба, степена образовања и места пребивалишта, а након тога их пореди са одговарајућом структуром њихових мушких колега и укупном популацијом жена у Србији. Приликом расподеле мандата 2012. године: 1) број народних посланица порастао је са 53 на 81, 2) највише посланица изабрано је са листе СНС-а, 3) просечна старост народних посланица износила је 43,69 година и била је готово идентична просечној старости укупне популације жена у Србији, 4) старосна структура народних посланица према укупној популацији жена показује велику диспропорцију у добу од 30 до 34 (17,28:6,61%) и између 45 и 49 година (17,28:6,66%), а највећа сличност постоји у групи старијих од 60 а млађих од 64 године (6,17:7,56%), 5) 51 посланица завршила је факултет (62,96%), 6) однос учешћа високообразованих посланица наспрам посланика износио је 62,96:54,44%, 7) чак 50 посланица долазило је из Београда (61,73%). Након избора 2014. године: 1) број посланица повећан је за две, 2) њихова просечна старост порасла је на 44,46 година и за скоро годину дана је већа од старости укупне популације жена у Србији, 3) 54 посланице изабрано је на листи СНС-а (65,06%), 4) број посланица са завршеним

* Овај рад је настао у оквиру пројекта бр. 179009, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

факултетом порастао је за четири, али је смањен број магистара и доктора наука, 5) однос високообразованих посланица и посланика смањен је на 66,26:60,24%, 6) удео Београђанки међу народним посланицама снижен је на 40,96%.

Кључне речи: жене, народне посланице, парламент, позитивна дискриминација, афирмативна акција, Народна скупштина Републике Србије

Политика се у највећем делу људске историје сматрала готово искључиво мушком делатношћу. Док се проширење бирачког права на шире слојеве становништва односило на увећање мушке бирачке популације, жене су бирачко право стекле знатно касније. Почеци стицања бирачког права жена везују се за другу половину XIX века, али неке модерне демократске државе су ово политичко право успоставиле тек у другој половини следећег столећа. Тако је Швајцарска дала женама право гласа тек 1971. године.

Проширење бирачког права на женски пол није у пракси подразумевало и једнако коришћење пасивне и активне варијанте овог политичког права. Ако је активно бирачко право постало широко примењено, жене су и даље у мањој мери присутне као кандидати на изборима за различите нивое власти. И поред тога што чине око половину светског становништва, жене нису сразмерно својој бројности заступљене у законодавним телима. Као разлоге за стање подпредстављености женског пола у парламентима, у анкети Интерпарламентарне уније која је спроведена 2000. године, саме посланице су изнеле следеће узроке: 1. негативна аутоселекција, која недовољну заступљеност жена у парламенту, али и у политици уопште, објашњава такмичарским карактером политике и супарништвом које у њој влада, 2. ненаклоњеност мушкараца, при чему се наглашава да у хијерхијама које постоје у политичким странкама доминирају мушкарци те да она може да буде значајно ненаклоњена према женама, 3. време одржавања састанака. Састанци су углавном одржавају у вечерњим сатима или у данима викенда, а то време не одговара женама које тада имају породичне обавезе, 4. трошкови учешћа у кампањи. Ове трошкове делимично плаћају сами кандидати.¹⁾

Наглашавање недовољне заступљености жена у законодавним телима, међутим, не треба разумети као захтев за потпуним пресликавањем социодемографске структуре становништва на чланство парламента. Ако се становништво сваке земље може разликовати према полу, верској, националној или етничкој припадно-

1) Дејвид Битем, *Парламент и демократија у двадесет првом веку: водич за добру праксу*, Програм Уједињених нација за развој (UNDP), Београд, 2008, стр. 22.

сти, годинама старости, степену и врсти образовања, према томе да ли живе у руралним или урбаним срединама, различитим покрајинама или другим деловима државе, структура чланова парламента не само да у сразмерној мери не представља сваку од група насталих поделом на основу социодемографских критеријума, већ неретко не одсликава ни највећи део набројаних карактеристика. Ипак, у сврху побољшања представљености група насталих најважнијим од назначених линија поделе у неком друштву, државе у своје правне и политичке системе уводе различите мере афирмативне акције. Ако су неке од ових мера специфичне за поједине или одређени број држава, поспешивање представљености жена је тренд који постоји у великом броју земаља, а велики број међународних конвенција уводи стандарде за обезбеђивање што равноправнијег учешћа жена и мушкараца у законодавним телима. У најважније се убрајају: Конвенција о политичким правима жена (1952), Декларација о елиминисању свих облика дискриминације према женама (1967), Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена (1979), Декларација о равноправности између жена и мушкараца (1988), Декларација Савета Европе о равноправности жена и мушкараца (1997), Универзална декларација о демократији (1997).²⁾

КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА

Светски просек учешћа жена у саставу парламената износи 22,2 процента, при чему се степен учешћа знатно разликује у појединачним земљама, односно у различитим регијама. Препорука Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) је да на изборним листама жене заузимају 30% места. Интерпарламентарна унија је у истраживању учешћа жена у раду једнодомих или доњих домова парламената све државе поделила у 12 група. Док су у првој групи државе у којима жене заузимају од 50 до 65% места у парламенту, у последњу групу су сврстане земље које 1. јануара 2014. нису имале конституисане парламенте. Држава са највећим процентом учествовања жена међу члановима парламента је Руанда (51/80) са 63,8%, а следи Андора у којој су од 28 посланика 14 жене (50%). У другој групи су Куба (48,9%), Шведска (45%), Јужна Африка (44,8%), Сејшели (43,8%), Сенегал (43,3), Финска (42,5%), Еквадор (41,6%), Белгија (41,3%) и Никарагва (40,2%). Изузимајући последњу категорију земаља у којима до првог дана ове године нису конституисани парламенти, најмања представљеност жена

2) Маријана Пајванчић, *Парламентарно право*, Фондација Конрад Аденауер, Београд, 2008, стр. 22.

постоји у групи држава где се она креће до 4,9 процената (Кувајт, Хаити, Самоа, Тонга, Белизе, Иран, Либан, Комори, Маршалска острва, Папуа Нова Гвинеја, Соломонска острва, Оман, Јемен), при чему екстремне случајеве представљају Микронезија, Палау, Катар и Вануату у којима нема посланика женског пола.

Уколико заступљеност жена у законодавним телима посматрамо према географским регијама, највеће учешће остварено је у нордијским земљама, где износи 42,1 проценат. У другим деловима Европе тај проценат је доста нижи и износи 23,5. Ако као предмет анализе користимо цео европски континент учешће се повећава на 25,1%. На подручју америчког континента учешће жена је готово идентично као и у Европи (25,2%), у Субсахарској Африци оно је 22,9, Азији 18,9, у арапским земљама 17,8, а у области Пацифика је најмање, свега 13,4 процената.

Од земаља бивше СФР Југославије највећи је проценат учешћа жена-парламентараца у македонском Собрању (42/123, 34,1%), са 84 посланица од 250 чланова Народне скупштине (33,6%) следи Србија, која заузима 27. место у свету по заступљености жена у парламенту. Македонија и Србија се налазе у четвртој групи земаља, у коју се сврставају државе у којима је проценат учешћа жена у законодавним телима већи од 30, а мањи од 34,9. У истој групи налази се и Словенија (30/90, 33,3%), док је Хрватска на 60. месту (36/151, 23,8%), а Црна Гора тек на 95. позицији (12/81, 14,8%).³⁾

Стандард у модерним земљама је обезбеђивање идентичног опсега политичких права за особе оба пола. Међутим, због различитог друштвеног положаја жене су неретко онемогућене да у пракси на једнак начин са мушкарцима користе сва своја политичка права, а нарочито пасивно бирачко право. У том смислу често се говори и о неједнаким могућностима приступа јавним функцијама за жене и мушкарце.

МЕРЕ ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПРЕДСТАВЉЕНОСТИ ЖЕНА У ПАРЛАМЕНТИМА

Полазећи од чињенице да жене чине приближно половину бирачке популације, а да пасивно бирачко право користи знатно мање жена него мушкараца, законодавци су настојали да пронађу решења која ће допринети побољшању заступљености жена у парламентима. Мере које се користе у ту сврху спадају у групу мера позитивне дискриминације, односно афирмативне акције. Њихов

3) *Women in Politics: 2014, Situation on 1 January 2014*, UN Women: United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women, http://www.ipu.org/pdf/publications/wmnmap14_en.pdf, приступљено 9.9.2014.

циљ је да, отклањајући облике дискриминације, одређеним групама лица омогуће да остваре равноправан положај са другим члановима друштва. Период трајања мера афирмативне акције ограничен је и траје до испуњења циља који се њиховом применом настоји постићи.

У већинским изборним системима и при постојању једномандатних изборних јединица мере позитивне докриминације могу се односити на поспешивање могућности кандидовања особа женског пола и обухватају углавном финансијску област, односно обезбеђивање више буџетских средстава за политичке кампање кандидаткиња, ослобађање од давања депозита и сл. Кандидаткињама се може обезбедити и више времена у медијима или се на други начин побољшати њихов положај у односу на мушке кандидате. Поред тога, решење које омогућава такмичење само међу женским кандидатима је формирање посебних изборних јединица у којима се могу кандидовати само жене.⁴⁾

За разлику од већинског изборног система, у пропорционалним системима изборне јединице су вишемандатне што омогућује лакше обезбеђивање равномерније заступљености посланика оба пола у парламенту. У ту сврху примењује се читав сет мера позитивне дискриминације. У зависности од државе у изборно законодавство унети су неки од следећих института: квоте на изборним листама за жене, уже изборне листе формиране искључиво за жене, али и резервисана места у законодавним телима за припаднике мање заступљеног пола.

ПОБОЉШАЊЕ ПРЕДСТАВЉЕНОСТИ ЖЕНА У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У периоду пре поновног настанка вишепартијског система у Србији, представници у законодавном телу бирани су у складу са делегатским системом. Без обзира на одсуство могућности за такмичење различитих политичких опција, такав систем је омогућавао да у последњим делегатским скупштинама жене заузимају чак 23% свих места. У потпуном складу са данашњим европским просеком, овај број је, међутим, драстично смањен већ у првом сазиву Народне скупштине изабраном на вишепартијским изборима 1990. године. Наиме, на њима је статус посланика стекло свега четири жене.⁵⁾

4) Маријана Пајванчић, *исто*, стр. 22.

5) Милан Јовановић, „Структурна динамика Народне скупштине Републике Србије 1991-1993. године“, *Српска политичка мисао*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 04/2013, стр. 161.

Пракса ниске заступљености жена наставила се и у следећим сазивима Народне скупштине. Тако се у сазиву парламента конституисаном 2003. године нашла 31 посланица, али већ након парламентарних избора 2007. године 50 жена стекло је статус члана парламента. Квантитативни напредак у погледу степена учешћа жена у саставу Народне скупштине настављен је и на ванредним парламентарним изборима 2008. године, када је број народних посланица повећан на 53.

Изменама и допунама Закона о избору народних посланика 2004. године, односно новим чланом 40а, став 1. одређено је да на изборној листи међу свака четири кандидата по редоследу на листи (прва четири места, друга четири места и тако до краја листе) мора бити по један кандидат - припадник оног пола који је мање заступљен на листи, а укупно на изборној листи мора бити најмање 30% кандидата мање заступљеног пола на листи. И поред измена и допуна законске регулативе о избору народних посланика, отвореност изборних листа за странке онемогућавала је институционално гарантовање избора посланичких кандидаткиња на места у Народној скупштини. Зато се пре може закључити да је повећање броја посланица настало у овом периоду резултат унутарстраначких промена односа према овом питању на које су код већине партија утицале и препоруке ОЕБС-а.

Члан 40а, став 1. Закона о избору народних посланика промењен је 2011. у корист веће заступљености женског пола тако да прописује да се на изборној листи међу свака три кандидата по редоследу на листи (прва три места, друга три места и тако до краја листе) мора бити најмање по један кандидат - припадник оног пола који је мање заступљен на листи. Ипак, кључни институционални помак у погледу повећаног учешћа жена остварен изменама и допунама Закона о избору народних посланика из 2011. године подразумевао је обавезу да се расподела посланичких мандата одређује према раније утврђеном распореду кандидата на изборној листи.

Како би се истражило учешће жена у раду Народне скупштине Републике Србије, односно дошло до сазнања о променама степена њиховог учешћа у скупштинским сазивима након последњих промена Закона о избору народних посланика, анализираћемо број и социодемографске карактеристике народних посланица у последња два сазива Народне скупштине. Анализа социодемографске структуре народних посланица у погледу старосног доба, степена образовања и места пребивалишта наставља се поређењем у односу на исте социодемографске карактеристике друге две групе. Прву групу чине њихове мушке колеге, а другу укупна популација жена у Србији. Док се поређењем са народним посланицима му-

шког пола жели испитати постојање социодемографских сличности и разлика чланова парламента у односу на пол, компарацијом друштвенодемографских особина народних посланица наспрам истих карактеристика целокупне популације жена у Србији настоје се утврдити и њихове сличности и одступања.

БРОЈНОСТ НАРОДНИХ ПОСЛАНИЦА

У последњем сазиву Народне скупштине конституисаном пре увођења нових мера позитивне дискриминације у сврху побољшања представљености жена седело је 53 народне посланице, да би већ на првим наредним изборима приликом расподеле мандата поверење грађана добила 81 посланица. Приликом конституисања сазива од 2014. године било их је две више. Тако је у сазиву од 2012. у односу на претходни дошло до повећања за 28 народних посланица, односно 53,83%. Уколико се промена мери у односу на укупан број посланика, она је знатно мања и износи 11,2 процента.

И поред повећања представљености жена у Народној скупштини, мере позитивне дискриминације нису произвеле преликавање полне структуре становништва Србије на Народну скупштину. Док је према попису из 2002. удео жена у укупном становништву био 51,4%, на попису извршеном девет година касније он се смањио на 51,3%. Са друге стране, након парламентарних избора 2008. године посланице су заузимале 21,2% посланичких места, а њихов број се после следећих избора увећао на 32,4%. Према томе, након избора 2008. жене су у Народној скупштини биле подпредстављене за 30,2%, а у скупштинским сазивима конституисаним 2012. и 2014. године подпредстављеност је смањена на 18,9%, односно на 18,1%. Подпредстављеност жена подразумевала је идентичан ниво надпредстављености мушкараца у Народној скупштини Републике Србије.

ПАРТИЈСКА ПРИПАДНОСТ НАРОДНИХ ПОСЛАНИЦА

На парламентарним изборима 2012. године улазак у Народну скупштину остварило је 11 изборних листа, од којих су три мањинске листе освојиле само по једно посланичко место а њих су заузели мушки кандидати. На преосталих осам листа мандати су додељени како мушкарцима, тако и женама.

Највећи број жена, 24, односно 29,65% свих народних посланица, изабран је на листи Покренимо Србију – Томислав Ни-

колић, а на листи Избор за бољи живот – Борис Тадић две посланице мање, или 27,16%. Даљи распоред посланичких мандата за жене такође је пратио изборни успех предложених листа. Тако је на листи коалиције СПС-ПУПС-ЈС изабрано 14 (17,28%), на листи ДСС-а седам (8,64%), листа Чедомир Јовановић – Преокрет добила је шест посланица (7,40%), као и листа УРС-а. По једну народну посланицу (1,23%) оствариле су листе националних мањина, Савеза војвођанских Мађара и Странке демократске акције Санџака.

Ако се мери учешће народних посланица изабраних на некој листи у односу на укупан број посланика са те листе, највећи степен учешћа жена остварила је изборна листа СДА (1/2, 50%), а најмањи проценат добиле су посланице са листе СВМ-а (1/5, 20%). Све друге изборне листе оствариле су сличан постотак представљености жена у парламенту, који се креће од 31,58% (СПО-ЛДП) до 33,33% (ДСС). Једино је са листе УРС-а изабрано нешто више посланика мање заступљеног пола, односно 37,5%.

Изостанак жена са посланичких листа НОПО, Све заједно и ПДА може се објаснити тиме да су ове три листе добиле само по једно посланичко место а на првим местима листа били су мушкарци. И друге две мањинске листе (СВМ, СДА) добиле су мали број посланика и управо због малог броја посланика учешће жена у њиховим посланичким клупама толико варира у односу на предложене листе које су освојиле већи број мандата. Тако би у случају да је њихова листа добила још један мандат, број жена у посланичкој групи СВМ-а двоструко порастао а степен њиховог учешћа би се са 20 повећао на 33%.

На парламентарним изборима 2014. године убедљиву победу однела је коалиција окупљена око Српске напредне странке, која је освојила 158 посланичких места. У складу са таквим изборним резултатом, и највећи број посланица долази са листе СНС-а, односно чак 54 од 83 или 65,06%. Следе посланице са листе СПС-ПУПС-ЈС којих има 14 (16,87%). Са листа ДС-а и НДС-а изабрано је по 6 посланица (7,23%), СВМ је добио две (2,41%), а СДА једну посланицу (1,20%). У погледу учешћа жена у свакој од изборних листа, он је веома уједначен и налази се у распону од 31,56% на листи ДС-а до 34,18% на листи коју је предводио СНС.

СТАРОСНА СТРУКТУРА НАРОДНИХ ПОСЛАНИЦА

У погледу старосног доба међу посланицама изабраним на изборима 2012. године најбројније су биле оне у категорији од 30 до 34, као и посланице између 45 и 49 година старости. Њих је

било по 14, односно заједно су чиниле 34,56 процената свих припадница женског пола у претходном сазиву Народне скупштине. Најмлађа посланица била је Јована Јоксимовић из Београда (1987. годиште), а најстарија Милица Дроњак из Сурдука, рођена 1943. године. Поред непостојања посланица старијих од 18, а млађих од 25 година, као и оних у старосним групама старијих од 69, на изборима 2012. године изабран је приметно мали број посланица у добу од 60 до 64 године (5, или 6,17%), а нарочито у групи старијих од 65 а млађих од 69 година (3, односно 3,70%).

Уколико се старосна структура посланица упоређи са животним добом њихових мушких колега у истом сазиву долази се до закључка да је приметно знатно веће учешће млађих посланица у односу на посланике. Тако посланице старосног доба између 25 и 29 година чине 9,88% свих народних посланица, док је учешће њихових мушких колега исте старосне групе само 2,37% у односу на све посланике мушкарце. Иако још увек велика, нешто мања диспропорција у корист жена је у добу између 30 и 34 године, где је учешће жена међу својим колегиницама 17,28%, а мушкараца свега 4,73%. Тај однос се, међутим, мења у корист мушкараца у популацији од 35 до 39 година (15,98:9,88%) и старосној групи између 40 и 44. године (14,20:9,88%). Однос између посланика и посланица других доба су релативно слични, с тим што међу посланицима било и старијих од 69 година, колико је имала најстарија посланица. Најстарији посланик у сазиву од 2012. био је Захарије Трнавчевић који је у години потврђивања мандата напунио 86 година.

Просечна старост народних посланица износила је 43,69 година и била је готово идентична старости укупне популације жена у Србији које у просеку имају 43,5 година. Старосна структура народних посланица према укупној популацији жена показује велику диспропорцију у добу од 30 до 34 (17,28:6,61%) и између 45 и 49 година (17,28: 6,66%), а највећа сличност показује се у старосној групи старијих од 60 а млађих од 64 године (6,17:7,56%). Са друге стране, представнике својих година и пола немају грађанке до 25 година, као и све у старосним категоријама изнад 70 година иако укупно учешће жена у популацији између 20 и 24 године и оних које су старије од 69 година чини чак 19,42%.

Не рачунајући, због њихове малобројности, посланице са листа СВМ-а и СДА, најстарије су биле изабране представнице листе СПС-ПУПС-ЈС које су у просеку имале 47,86 година, а следиле су их посланице УРС-а са просечно 47 година старости. Са друге стране, најмлађе су биле представнице листе СНС-а (40,17 година), а затим народне посланице ДС-а, са просечно 43 године. Код њихових колега најстарији су такође били посланици са листе

СПС-ПУПС-ЈС са просеком од 54,87 година, следили су их посланици са листе СПО-ЈДП са 50,85 и УРС са 50,6 година у просеку, док је најмлађа била посланичка група СВМ-а чији су посланици просечно имали свега 37,5 година.⁶⁾ Разлика у годинама између посланика мушкараца и свих мушкараца у земљи знатно је већа од односа истих категорија код жена и износи 49,17:40,8 година. Однос старости посланика и посланица према изборним листама изгледао је овако: СНС (45,52:40,17 година), ДС (43,64:43), СПС-ПУПС-ЈС (54,87:47,86), ДСС (48,21:44,86), СПО-ЈДП (50,85:46), УРС (50,6:47), СВМ (37,5:30, само једна посланица), а преостале листе имале су само по једног посланика оба пола или само једног посланика. Приметан је тренд постојања старијих посланика у односу на посланице, осим на изборној листи ДС-а где је ова разлика била минимална.

Ванредни парламентарни избори 2014. године довели су до промене у погледу година старости најмлађе и најстарије посланице. Најмлађа посланица Катарина Шушњар има 24 године, а најстарија Милена Ћорилић 70. Док је до највећег повећања броја посланица дошло у старосном добу од 35 до 39 година (са 8 на 12), највеће смањење настало је у генерацијским групама између 45 и 49 година (са 14 на 10). У односу на мушкарце диспропорције су опет најизраженије у категоријама између 30 и 34 (15,66:5,42%), а нарочито у добу од 25. до 29. године (7,23:1,20%). Као и након избора из 2012. године, мушкарци се у следећој животној скупини јављају у значајнијем постотку од жена. Тај однос у групи од 35 до 39 година износи 19,28:14,46%. Учешће мушкараца и жена потпуно се изједначава у двама узастопним групама, од 50 до 54 (14,46%) и између 55 и 59 (13,25%) година, а мушкарци су знатно бројнији у свим категоријама изнад 69 година.

Просечна старост народних посланица након избора 2014. године повећана је у односу на претходни сазив за 0,77 година тако да износи 44,46 година и за скоро годину дана је већа од старости укупне популације жена у Србији. У односу на укупну популацију жена блага надпредстављеност постоји у групи од 25 до 29 година (7,23:6,38%), а већа одступања истог типа видљива су у свим групама између 30 и 59 година. Након тог старосног доба јавља се обрнути процес, односно настаје подпредстављеност у свим старијим групама становништва.

Изузимајући једну посланицу СДА и две посланице из посланичке групе СВМ-а, најмлађе су посланице са листе СНС-а које

6) Статистички најмлађи посланици на парламентарним изборима 2012. изабрани су са листе НОПО, али се, ипак, ради о само једном представнику народа (Никола Тулимировић, 1981. годиште).

просечно имају 43,46 година, а најстарије су посланице НДС-а са 51,17 година у просеку. Просечна старост посланика након избора 2014. износила је 49,38 година и била је готово идентична као у сазиву конституисаном две године раније. Однос старосне структуре посланика и посланица према посланичким групама у сазиву од 2014. је следећа: СНС (47,86:43,46 година), СПС (57,66:47,14), ДС (47:45,17), НДС (46,92:51,17), СВМ (39,5:36,5), СДА (45,5:32), док са листе Партија за демократско деловање – Риза Халими није изабрана ниједна посланица. Према томе, осим на листи Нове демократске странке, посланици изабрани са свих других листа старији су од својих колегиница.

ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА НАРОДНИХ ПОСЛАНИЦА

Након парламентарних избора 2012. године изабрана је 81 народна посланица. У погледу образовне структуре највећи број посланица имао је завршен факултет (51/81, 62,96%), а следиле су посланице са титулом доктора наука (8 посланица, 9,88%). Најмањи број народних представника имао је завршену средњу школу и мастер студије (по једна или 1,23%), а три посланице су као занимање навеле да су пензионерке. У односу на мушкарце у Народној скупштини приметно је да већи проценат жена има завршен факултет (62,96:54,44%), али и да већи број мушкараца поседује титулу доктора наука (23,8, 13,61:9,88%).

Према изборним листама, највећи број посланица са дипломом факултета имао је ДС и то 18, односно 35,29% свих посланица са високом стручном спремом, а њихово учешће међу посланицама изабраним на листи Демократске странке било је чак 81,81 проценат. Од њихових колега изабраних на истој листи 28 има завршен факултет и они чине 62,22% свих посланика „демократа“ мушког пола, док су, ако се изузму листе са једним или два кандидата који су добили статус посланика, најобразованији посланици са листе СВМ-а са које су сва четири посланика високообразована, а следи листа Чедомир Јовановић – Преокрет на којој од 13 посланика 9 има завршен факултет (69,23%).

Ако се степен образовања народних посланица упореди са целокупном популацијом жена у Србији налази се огромна диспропорција у погледу непостојања посланица без школске спреме и са непотпуном или завршеном основном школом иако оне у популацији становника Србије чине 34,06 процента (1,256.182/3,687.686). Такође, само једна посланица је формално образовање завршила након средње школе (1,23%), а овај степен стручне спреме има чак 38,01% (1,401.736/3,687.686) свих жена у Србији. Огромна под-

представљеност жена са средњом стручном спремом и одсуство представљености оних са нижим степеном стручне спреме произвела је велику надпредстављеност особа женског пола са завршеним високим образовањем. Наиме, док све особе женског пола са високом стручном спремом, титулама мастера, магистара, доктора наука и лекара специјалиста заузимају чак 80,25% свих „женских“ посланичких места, удео жена са тим степеном образовања у укупној популацији становника Србије је свега 9,31% (343.410/3.687.686). Са вишом школом у сазиву од 2012. било је 7 посланица, односно 8,64% у односу на 4,75% грађанки Србије са тим степеном стручне спреме.

На изборима 2014. године изабрано је две посланице више него на претходном изласку бирача на гласање, а у исто време број народних посланица са високом стручном спремом порастао је за четири. Са друге стране, број посланица са титулама магистра смањен је са четири са на две, доктора наука са осам на пет, док је број народних представника са завршеном средњом школом порастао на три. У односу на претходни сазив повећан је број високообразованих посланика оба пола, али је разлика у погледу учешћа високообразованих посланица у односу на њихове мушке колеге смањена са 62,96:54,44% на 66,26:60,24%.

Како је коалиција превођена Српском напредном странком убедљиво победила на парламентарним изборима марта ове године, у свим образовним категоријама доминирају посланице са изборне листе Александар Вучић – Будућност у коју верујемо. Изузетак је категорија доктора наука у коју спадају три посланице изабране са листе СПС-ПУПС-ЈС наспрам две посланице СНС-а, а по једна студенткиња мандат је добила са сваке од три првоплаширане листе. Уколико се, међутим, мери удео народних посланица са завршеним факултетом у односу на све посланице у некој посланичкој групи најобразованије су представнице СВМ-а, од којих је једна завршила факултет, а друга мастер студије, са листе СДА изабрана је једна посланица која је дипломирани инжењер електротехнике, а од бројнијих посланичких група доминирају посланице НДС-а, међу којима пет има диплому факултета (83,33%), а само једна је завршила средњу школу. Још израженију образовну структуру имају мушки посланици НДС-а, јер у њиховим клупама седе два доктора наука и 10 посланика са дипломом високе стручне спреме.

Мерено у односу на популацију жена у Србији и након избора 2014. видљива је огромна диспропорција најмање образованих јер нема народних представника без школске спреме и са непотпуном или завршеном основном школом, а настављен је и тренд

велике подпредстављености средњошколки који износи 3,61% наспрам 38,01% грађанки Србије са тим степеном образовања. Насупрот томе, жене са завршеним факултетима и мастер студијама, титулама магистара, доктора наука и лекара специјалиста чине 82,13% свих жена у парламенту, а њихово учешће у укупној женској популацији износи само 9,31%. Број посланица са вишом школом исти је као у сазиву од 2012. године (7), што сада чини 8,43% свих народних посланица.

МЕСТО ПРЕБИВАЛИШТА

У сазиву конституисаном 2012. године највећи број посланица долазио је из Београда (50/81, односно 61,73%), следиле су народне посланице из централне Србије (16 или 19,75%), а једна посланица мање била је из Војводине (18, 52%). У односу на њихове колеге приметно је веће учешће посланица са пребивалиштем у Београду (61,73:41,42%), док је, са друге стране, већи број посланика долазио из централне Србије (36,69:19,75%). На подручју Косова и Метохије живело је четири посланика, али ниједна посланица.

Приказано према изборним листама, највећи „беоцентризам“ народних посланица постојао је међу онима са листе СПС-ПУПС-ЈС (17/22, односно 77,27% њих има пребивалиште у Београду) и СНС-а (18/24, 75%). Потпуно обратно, на листама СДА и СВМ-а ниједна посланица није била из Београда, док су са листе УРС-а по две посланице долазиле из Београда, централне Србије и Војводине. У односу на укупну популацију жена приметна је била велика надпредстављеност Београђанки (61,73:23,69%), а највећа подпредстављеност се јавила код жена из централне Србије (19,75:49,40%). У односу на њих, Војвођанке су биле подпредстављене у знатно мањој мери (18,52:26,90%).

Парламентарни избори 2014. године донели су значајно смањење броја и удела Београђанки међу народним посланицама (са 50, односно 61,73% на 34 или 40,96%). Број посланица из Војводине је порастао са 15 (18,52%) на 20 (24,10%), а још већи раст представљености настао је код посланица из централне Србије (са 16 или 19,75% на 28 или 33,73%).

У односу на посланике-мушкарце у сазиву од 2014. постоји већа заступљеност Београђанки у односу на Београђане (40,96:33,73%) и Војвођанки наспрам Војвођана (24,10:20,48%). Насупрот томе, посланици из централне Србије су заступљенији од колегиница из тог дела земље (43,37:33,73%), а са Косова и Метохије долазе четири посланика и једна посланица. Надпредставље-

ност Београђанки у претходном сазиву Народне скупштине смањена је након избора из марта месеца и сада износи 40,96:23,69%, а такође је опала и подпредстављеност жена из централне Србије. Садашњи однос је 33,73:49,40%. Са друге стране, Војвођанке готово да су представљене у идеалној сразмери (24,10:26,90%).

ЛИТЕРАТУРА

Битем, Дејвид: *Парламент и демократија у двадесет првом веку: водич за добру праксу*, Програм Уједињених нација за развој (UNDP), Београд, 2008.

Women in Politics: 2014, Situation on 1 January 2014, UN Women: United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women, http://www.ipu.org/pdf/publications/wmnmap14_en.pdf, приступљено 9.9.2014.

Јовановић, Милан, „Структурна динамика Народне скупштине Републике Србије 1991-1993. године“, *Српска политичка мисао*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 04/2013.

Одлука о додели мандата народних посланика Народне скупштине, од 19. маја 2012. године.

Одлука о додели мандата народних посланика Народне скупштине, од 26. марта 2014. године.

Пајванчић, Маријана: *Парламентарно право*, Фондација Конрад Аденауер, Београд, 2008.

Становништво према старости и полу, по насељима, Републички завод за статистику, Београд, 2013.

Становништво. 3, Школска спрема, писменост и компјутерска писменост: подаци по општинама и градовима, Републички завод за статистику, Београд, 2013.

Закон о изменама и допунама Закона о избору народних посланика, Службени гласник Републике Србије, бр. 18/2004.

Закон о изменама и допунама Закона о избору народних посланика, Службени гласник Републике Србије, бр. 36/2011.

Predrag Terzic

THE SOCIO-DEMOGRAPHIC STRUCTURE OF THE WOMEN MPS IN THE NATIONAL ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Resume

Key institutional progress in order to increase the representation of women in the National Assembly of the Republic of Serbia was achieved by the amendments to the Law on Election of MPs in 2011.

The author analyzes the sociodemographic structure of women MPs in terms of age, education level, place of residence, and then compares them with the corresponding structure of their male counterparts, and the total population of women in Serbia.

During the distribution of mandates after the 2012 elections: 1) the number of women MPs has increased from 53 to 81, but subrepresentation of women MPs in relation to the total population of women was 18.9%, 2) most women MPs were selected from a list of SNS (24/81 or 29.65%), 3) The average age of women MPs was 43.69 years, which is almost identical to the average age of the female population in Serbia 4) When we compare the age structure of women MPs to the total population of women we see a huge disproportion between the age of 30 and 34 (17.28: 6.61%) and between 45 and 49 (17.28: 6.66%) and there is the greatest similarity between the group older than 60 and younger than 64 (6.17: 7.56%), 5) 51 women MPs finished college (62.96%), 6) the ratio between highly educated women MPs opposed to their male counterparts was 62.96: 54.44%, 7) 50 women MPs came from Belgrade (61.73%), and according to the electoral lists, the greatest "beocentrism" existed among the women MPs from the SPS-PUPS-JS.

After the elections in 2014: 1) the number of MPs has increased by two, 2) 54 women MPs were elected from the list of SNS (65.06%), 3) The average age of women MPs increased by 0.77 years, so it amounts to 44.46 years which is nearly a year higher than the average age of the female population in Serbia, 4) the number of MPs with a university degree increased by four, but the number of women who own a master's degree or PhD decreased, 5) the ratio of the highly educated women MPs in relation to male MPs was reduced to 66.26: 60.24%, 6) the share of Belgrade women among the women MPs was reduced to 40.96%, while the number of MPs from Vojvodina increased from 15 (18.52 %) to 20 (24.10%), and an even greater increase occurred with the women MPs from central Serbia (with 16 or 19.75% of 28 or 33.73%).

Key words: women, members of parliament, parliament, positive discrimination, affirmative action, the National Assembly of the Republic of Serbia

ПРИЛОГ

Табела 1: Народне посланице различитих старосних доба
изабране на листама које су на парламентарним изборима 2012.
прешле цензус, према степену стручне спреме и пребивалишту

Година старости	СНС			ДС			СПС-ПНПС-ЈС			ДСС	
	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема
25-29	4	Мастер - 1 ВСС - 2 Студент - 1	Београд - 2 Војводина - 2	1	Студент - 1	Београд - 1	2	ВСС - 2	Београд - 1 Цен. Србија - 1	0	/
30-34	4	ВСС - 2 ССС - 1 Студент - 1	Београд - 4	4	Мр - 1 ВСС - 3	Београд - 3 Војводина - 1	2	ВСС - 2	Београд - 1 Цен. Србија - 1	2	ВСС - 2
35-39	4	ВСС - 3 Студент - 1	Београд - 4	3	ВСС - 3	Београд - 3	0	/	/	1	ВСС - 1
40-44	3	Др - 2 ВСС - 1	Београд - 3	3	Др - 1 ВСС - 2	Београд - 3	2	Др - 1 ВШСС - 1	Београд - 1 Цен. Србија - 1	0	/
45-49	2	ВСС - 2	Београд - 1 Цен. Србија - 1	2	ВСС - 2	Београд - 1 Војводина - 1	2	Др - 1 ВСС - 1	Београд - 1 Војводина - 1	1	ВСС - 1
50-54	6	Др - 1 Мр - 1 Спец. - 1 ВСС - 2 ВШСС - 1	Београд - 3 Војводина - 2 Цен. Србија - 1	2	ВСС - 2	Београд - 1 Војводина - 1	0	/	/	1	ВСС - 1
55-59	1	ВСС - 1	Београд - 1	4	ВСС - 3 Предузетник - 1	Београд - 2 Војводина - 1 Цен. Србија - 1	1	ВШСС - 1	Београд - 1	2	Др - 1 Спец. - 1
60-64	0	/	/	3	ВСС - 3	Београд - 3	2	Др - 1 ВСС - 1	Београд - 1 Цен. Србија - 1	0	/
65-69	0	/	/	0	/	/	3	ВШСС - 1 Пензионер - 2	Београд - 1 Војводина - 1 Цен. Србија - 1	0	/
70-74	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/
75-79	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/
80-84	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/
85+	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/
Сума	24 29.63%			22 27.16%			14 17.28%			7 8.64%	
Сума према пребивалишту	Београд Војводина Цен. Србија КиМ	18		Београд Војводина Цен. Србија КиМ	17		Београд Војводина Цен. Србија КиМ	7		Београд Војводина Цен. Србија КиМ	
		4			4			2			
		2			1			5			
		/			/			/			
Сума према стручној спреми	Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник Привредник Политичар Земљорадник Радник Књижевник	3		Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник Привредник Политичар Земљорадник Радник Књижевник	1		Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник Привредник Политичар Земљорадник Радник Књижевник	3		Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник Привредник Политичар Земљорадник Радник Књижевник	
		1			1			/			
		1			/			/			
		1			/			/			
		13			18			6			
		1			/			3			
		1			/			/			
		1			1			/			
		/			1			2			
		/			/			/			
		/			/			/			
		/			/			/			
		/			/			/			
		/			/			/			

* Напомена: На изборним листама Све заједно, НОПО и КАПД није изабрана ниједна народна посланица.

Пребивалиште	СПО - ЛДП			УРС			СВМ			СДА			Сума	
	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Апсолутни број	Удео у популацији посланица
/	1	ВШСС - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	8	9.88%
Београд - 1 Цен. Србија - 1	0	/	/	1	ВСС - 1	Војводина - 1	1	ВСС - 1	Војводина - 1	0	/	/	14	17.28%
Београд - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	8	9.88%
/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	8	9.88%
Цен. Србија - 1	3	Мр - 1 ВСС - 1 ВШСС - 1	Београд - 2 Цен. Србија - 1	4	ВСС - 3 ВШСС - 1	Београд - 2 Војводина - 1 Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	14	17.28%
Цен. Србија - 1	2	ВСС - 2	Београд - 1 Војводина - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	11	13.58%
Београд - 1 Војводина - 2	0	/	/	1	Мр - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	10	12.34%
/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	5	6.17%
/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	3	3.70%
/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
	6	17.40%		6	17.40%		1	1.23%		1	1.23%		81	100%

3	Београд	3	Београд	2	Београд	/	Београд	/	50	61.73%
1	Војводина	1	Војводина	2	Војводина	1	Војводина	/	15	18.52%
3	Цен. Србија	2	Цен. Србија	2	Цен. Србија	/	Цен. Србија	1	16	19.75%
/	КИМ	/	КИМ	/	КИМ	/	КИМ	/	0	0

1	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	8	9.88%
/	Магистар	1	Магистар	1	Магистар	/	Магистар	/	4	4.94%
1	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	2	2.47%
/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	1	1.23%
5	ВСС	3	ВСС	4	ВСС	1	ВСС	1	51	62.96%
/	ВШСС	2	ВШСС	1	ВШСС	/	ВШСС	/	7	8.64%
/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	1	1.23%
/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	4	4.94%
/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	3	3.70%
/	Предузетник	/	Предузетник	/	Предузетник	/	Предузетник	/	/	/
/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	/	/
/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	/	/
/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	/	/
/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	/	/
/	Књижевник	/	Књижевник	/	Књижевник	/	Књижевник	/	/	/

Табела 2: Народни посланици различитих старосних доба изабрани на листама које су на парламентарним изборима 2012. прешле цензус, према степену стручне спреме и пребивалишту

Година старости	ОНС			ДС			СПС-ПУПС-ЈС			ДСС			СПО-ДП		
	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште
25-29	0	/	/	4	ВСС-2 студент-2	Београд-2 Војводина-1 Цен. Србија-1	0	/	/	0	/	/	0	/	/
30-34	0	/	/	2	ВСС-2	Београд-1 Цен. Србија-1	1	ВСС-1	Цен. Србија-1	1	Мастер-1	Београд-1	1	ВСС-1	Београд-1
35-39	4	Мр-1 ВСС-1 ВШСС-2	Београд-2 Војводина-1 Цен. Србија-1	14	Др-2 Мр-1 Мастер-1 ВСС-8 ВШСС-2	Београд-7 Војводина-4 Цен. Србија-3	2	ВСС-2	Београд-1 Цен. Србија-1	1	ВСС-1	Београд-1	3	Мастер-1 ВСС-2	Београд-2 Цен. Србија-1
40-44	6	Мастер-1 ВСС-4 Предузетник-1	Београд-4 Војводина-1 Цен. Србија-1	8	Др-2 Спец-1 ВСС-4 Предузетник-1	Београд-4 Војводина-1 Цен. Србија-3	3	ВСС-3	Београд-1 Цен. Србија-1 КиМ-1	4	Др-1 ВСС-3	Београд-1 Војводина-1 Цен. Србија-2	2	ВСС-1 ВШСС-1	Београд-1 Војводина-1
45-49	11	ВСС-7 ВШСС-1 ССС-1 Политичар-1 Приватник-1	Београд-3 Војводина-1 Цен. Србија-7	7	Др-2 Мр-1 ВСС-4	Београд-2 Војводина-1 Цен. Србија-3 КиМ-1	5	ВСС-4 Радник-1	Београд-2 Војводина-2 Цен. Србија-1	3	ВСС-1 ВШСС-1 Приватник-1	Београд-3	2	ВСС-1 Кишкеник-1	Београд-1 Цен. Србија-1
50-54	10	ВСС-4 ВШСС-2 ССС-1 Земљорадник-1 Пензионер-1 Предузетник-1	Београд-1 Војводина-4 Цен. Србија-5	5	ВСС-5	Београд-1 Војводина-3 Цен. Србија-1	4	Др-1 ВСС-1 Приватник-2	Београд-1 Цен. Србија-3	1	ВСС-1	Београд-1	1	ВСС-1	Београд-1
55-59	9	Др-4 Мр-1 Спец-1 ВСС-2 ССС-1	Београд-4 Војводина-3 Цен. Србија-2	2	ВСС-2	Цен. Србија-2	3	ВСС-2 Пензионер-1	Цен. Србија-2 КиМ-1	2	Др-1 ВСС-1	Београд-1 Војводина-1	1	ВСС-1	Београд-1
60-64	8	Др-4 Мр-1 Спец-1 ВСС-1 ВШСС-1	Београд-4 Војводина-1 Цен. Србија-3	1	ВСС-1	Београд-1	5	ВСС-3 ВШСС-1 Пензионер-1	Београд-2 Цен. Србија-3	1	Спец-1	КиМ-1	1	ВСС-1	Београд-1
65-69	0	/	/	1	Др-1	Војводина-1	2	Др-1 Пензионер-1	Београд-1 Цен. Србија-1	1	Др-1	Београд-1	1	Др-1	Београд-1
70-74	1	Пензионер-1	Војводина-1	0	/	/	3	ВСС-1 ВШСС-1 Пензионер-1	Београд-2 Цен. Србија-1	0	/	/	0	/	/
75-79	0	/	/	0	/	/	1	Пензионер-1	Цен. Србија-1	0	/	/	0	/	/
80-84	0	/	/	1	Др-1	Београд-1	1	Др-1	Београд-1	0	/	/	0	/	/
85+	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	1	ВСС-1	Београд-1
Сума	49	28.99%		45	26.62%		30	17.75%		14	8.28%		13	7.69%	
Сума према пребивалишту	Београд	18	Београд	19	Београд	11	Београд	9	Београд	9	Београд	9	Београд	9	Београд
	Војводина	12	Војводина	11	Војводина	3	Војводина	2	Војводина	1	Војводина	1	Војводина	1	Војводина
	Цен. Србија	19	Цен. Србија	14	Цен. Србија	14	Цен. Србија	2	Цен. Србија	3	Цен. Србија	3	Цен. Србија	3	Цен. Србија
Сума према стручној спреми	КиМ	/	КиМ	1	КиМ	2	КиМ	1	КиМ	1	КиМ	1	КиМ	/	КиМ
	Доктор	8	Доктор	8	Доктор	3	Доктор	3	Доктор	3	Доктор	3	Доктор	1	Доктор
	Магистар	3	Магистар	2	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар
	Специјалиста	2	Специјалиста	1	Специјалиста	/	Специјалиста	1	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста
	Мастер	1	Мастер	1	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер
	ВСС	19	ВСС	28	ВСС	17	ВСС	7	ВСС	7	ВСС	7	ВСС	9	ВСС
	ВШСС	6	ВШСС	2	ВШСС	2	ВШСС	1	ВШСС	1	ВШСС	1	ВШСС	1	ВШСС
	ССС	3	ССС	1	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС
	Студент	/	Студент	2	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент
	Пензионер	1	Пензионер	/	Пензионер	5	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер
	Предузетник - Приватник	3	Предузетник у пољопривреди	1	Предузетник - Приватник	2	Предузетник - Приватник	/	Предузетник - Приватник	/	Предузетник - Приватник	/	Предузетник - Приватник	/	Предузетник - Приватник
	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник
	Политичар	1	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар
	Земљорадник	2	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник
	Радник	/	Радник	/	Радник	1	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник
	Кишкеник	/	Радник	/	Кишкеник	/	Кишкеник	/	Кишкеник	/	Кишкеник	/	Кишкеник	/	Кишкеник

* Напомена: Народни посланик са изборне листе СПС-ПУПС-ЈС Душан Бајатовић (1967, Нови Сад) је електро инжењер и дипломирани економиста. У овој статистици је наведено да поседује ВСС.

ЛДП	УРС				СВМ			СДА			Све заједно			НОПО			КАПД			Сума	
	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Апсолутни број	Удео у популацији посланика - мушкараца
	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	4	2.37%
	Београд - 1	0	/	/	2	ВСС - 2	Војводина - 2	0	/	/	0	/	/	1	ВСС - 1	Београд - 1	0	/	/	8	4.73%
1	Београд - 2 Цен. Србија - 1	1	ВШСС - 1	Београд - 1	1	ВСС - 1	Војводина - 1	0	/	/	1	ВШСС - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	27	15.98%
1	Београд - 1 Војводина - 1	1	Мр - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	24	14.20%
1	Београд - 1 Цен. Србија - 1	2	Мр - 1 ВСС - 1	Београд - 1 Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	30	17.25%
	Београд - 1	3	ВСС - 2 ВШСС - 1	Цен. Србија - 3	1	ВСС - 1	Војводина - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	25	14.79%
	Београд - 1	2	ВСС - 1 ССС - 1	Београд - 1 Цен. Србија - 1	0	/	/	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	20	11.83%
	Београд - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	16	9.47%
	Београд - 1	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	7	4.14%
	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	4	2.37%
	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	1	0.59%
	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	2	1.18%
	Београд - 1	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/	1	0.59%
	10	5.92%			4	2.37%		1	0.59%		1	0.59%		1	0.59%		1	0.59%		169	100%
	9	Београд	3	Београд	/	Београд	/	Београд	/	Београд	/	Београд	/	Београд	1	Београд	/	Београд	/	70	41.42%
	1	Војводина	/	Војводина	4	Војводина	/	Војводина	/	Војводина	/	Војводина	/	Војводина	/	Војводина	/	Војводина	/	33	19.53%
	3	Цен. Србија	7	Цен. Србија	/	Цен. Србија	1	Цен. Србија	1	Цен. Србија	1	Цен. Србија	/	Цен. Србија	/	Цен. Србија	1	Цен. Србија	/	62	36.69%
	/	КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	4	2.37%
ник	1	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	Доктор	/	23	13.61%
	/	Магистар	2	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	Магистар	/	7	4.14%
	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	Специјалиста	/	4	2.37%
	1	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	Мастер	/	4	2.37%
	9	ВСС	5	ВСС	/	ВСС	/	ВСС	1	ВСС	/	ВСС	/	ВСС	1	ВСС	/	ВСС	1	91	53.84%
	1	ВШСС	2	ВШСС	4	ВШСС	/	ВШСС	/	ВШСС	1	ВШСС	/	ВШСС	/	ВШСС	/	ВШСС	/	15	8.88%
	/	ССС	1	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	ССС	/	5	2.96%
	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	Студент	/	2	1.18%
	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	Пензионер	/	6	3.55%
	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	Предузетник -	/	6	3.55%
	/	Приватник	/	Приватник	/	Приватник	/	Приватник	/	Приватник	/	Приватник	/	Приватник	/	Приватник	/	Приватник	/	1	0.59%
	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	Привредник	/	1	0.59%
	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	Политичар	/	2	1.18%
	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	Земљорадник	/	1	0.59%
	1	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	Радник	/	1	0.59%

* Напомена: Народни посланик са листе СПС-ПУПС-ЈС Милорад Стошић (1954, Ниш) је пензионер - официр телекомуникације. У приказаној табели третира се као пензионер.

Табела 3: Народне посланице различитих старосних доба
изабране на листама које су на парламентарним изборима 2014.
прешле цензус, према степену стручне спреме и пребивалишту

Година старости	СНС			СПС-ПУПС-ЈС			ДС		
	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште
20-24	1	Студент - 1	Београд - 1	0	/	/	0	/	/
25-29	3	ВСС - 3	Цен. Србија - 3	2	ВСС - 2	Београд - 1 Цен. Србија - 1	1	Студент - 1	Цен. Србија - 1
30-34	8	Мастер - 1 ВСС - 7	Београд - 4 Војводина - 3 Цен. Србија - 1	3	ВСС - 2 ВШСС - 1	Београд - 1 Цен. Србија - 2	0	/	/
35-39	11	ВСС - 9 ВШСС - 1 ССС - 1	Београд - 7 Цен. Србија - 4	0	/	/	0	/	/
40-44	6	Спец. - 1 ВСС - 5	Београд - 3 Војводина - 1 Цен. Србија - 1 КиМ - 1	2	ВСС - 1 Студент - 1	Војводина - 1 Цен. Србија - 1	1	ВСС - 1	Војводина - 1
45-49	7	Др - 1 Мастер - 1 ВСС - 5	Београд - 4 Цен. Србија - 3	1	Др - 1	Београд - 1	2	ВСС - 2	Београд - 2
50-54	9	Мр - 1 ВСС - 5 ВШСС - 2 ССС - 1	Београд - 2 Војводина - 3 Цен. Србија - 4	1	Др - 1	Цен. Србија - 1	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1
55-59	7	Мр - 1 Спец. - 1 ВСС - 4 ВШСС - 1	Београд - 4 Војводина - 1 Цен. Србија - 2	1	ВШСС - 1	Београд - 1	1	ВСС - 1	Војводина - 1
60-64	1	Спец. - 1	Војводина - 1	2	Др - 1 Пензионер - 1	Војводина - 1 Цен. Србија - 1	0	/	/
65-69	1	Др - 1	Београд - 1	1	ВШСС - 1	Београд - 1	0	/	/
70-74	0	/	/	1	Пензионер - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/
75-79	0	/	/	0	/	/	0	/	/
80-84	0	/	/	0	/	/	0	/	/
85+	0	/	/	0	/	/	0	/	/
Сума	54 65.06%			14 16.87%			6 7.23%		

Сума према пребивалишту	Београд	26	Београд	5	Београд	2
	Војводина	9	Војводина	2	Војводина	2
	Цен. Србија	18	Цен. Србија	7	Цен. Србија	2
	КиМ	1	КиМ	/	КиМ	/

Сума према стручној спреми	Доктор	2	Доктор	3	Доктор	
	Магистар	2	Магистар		Магистар	
	Специјалиста	3	Специјалиста		Специјалиста	
	Мастер	2	Мастер		Мастер	
	ВСС	38	ВСС	5	ВСС	5
	ВШСС	4	ВШСС	3	ВШСС	
	ССС	2	ССС		ССС	
	Студент	1	Студент	1	Студент	1
	Пензионер		Пензионер	2	Пензионер	

* Напомена: На изборној листи ПДЦ није изабрана ниједна народна посланица.

НДС			СВМ			СДА			Сума	
Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Апсолутни број	Удео у популацији посланица
0	/	/	0	/	/	0	/	/	1	1.20%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	6	7.23%
0	/	/	1	ВСС - 1	Војводина - 1	1	ВСС - 1	Војводина - 1	13	15.66%
1	ВСС - 1	Београд - 1	0	/	/	0	/	/	12	14.46%
1	ВСС - 1	Војводина - 1	1	Мастер - 1	Војводина - 1	0	/	/	11	13.25%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	10	12.05%
1	ВСС - 1	Војводина - 1	0	/	/	0	/	/	12	14.46%
2	ВСС - 1 ССС - 1	Војводина - 1 Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/	11	13.25%
1	ВСС - 1	Војводина - 1	0	/	/	0	/	/	4	4.82%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	2	2.41%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	1	1.20%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
6 7.23%			2 2.41%			1 1.20%			83	100%

Београд	1	Београд	/	Београд	/	34	40.96%
Војводина	4	Војводина	2	Војводина	1	20	24.10%
Цен. Србија	1	Цен. Србија	/	Цен. Србија	/	28	33.73%
КиМ	/	КиМ	/	КиМ	/	1	1.20%

Доктор		Доктор		Доктор		5	6.02%
Магистар		Магистар	1	Магистар		2	2.41%
Специјалиста		Специјалиста		Специјалиста		3	3.61%
Мастер		Мастер		Мастер		3	3.61%
ВСС	5	ВСС	1	ВСС	1	55	66.26%
ВШСС		ВШСС		ВШСС		7	8.43%
ССС	1	ССС		ССС		3	3.61%
Студент		Студент		Студент		3	3.61%
Пензионер		Пензионер		Пензионер		2	2.41%

* Напомена: Народна посланица са изборне листе СНС-а Љубица Мрдаковић Тодоровић (1962, Ниш) по занимању је магистар примарујус, доктор гинекологије и акушерства. У овој статистици је наведено да је магистар.

Табела 4: Народни посланици различитих старосних доба
изабрани на листама које су на парламентарним изборима 2014.
прешле цензус, према степену стручне спреме и пребивалишту

Година старости	СНС			СПС-ПУПС-ЈС			ДС			НДС		
	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште
25-29	2	ВСС - 1 Студент - 1	Београд - 2	0	/	/	0	/	/	0	/	/
30-34	6	Др - 1 ВСС - 5	Београд - 3 Војводина - 2 КиМ - 1	0	/	/	1	ВСС - 1	Београд - 1	0	/	/
35-39	18	Др - 4 ВСС - 13 ССС - 1	Београд - 4 Војводина - 4 Цен. Србија - 10	5	Мастер - 1 ВСС - 4	Београд - 2 Војводина - 1 Цен. Србија - 2	3	Др - 1 ВСС - 1 ВШСС - 1	Београд - 2 Цен. Србија - 1	4	ВСС - 4	Београд - 2 Војводина - 1 Цен. Србија - 1
40-44	15	Мр - 1 Спец. - 1 ВСС - 12 ВШСС - 1	Београд - 2 Војводина - 4 Цен. Србија - 8 КиМ - 1	0	/	/	3	Др - 1 Мр - 1 ВСС - 1	Војводина - 1 Цен. Србија - 1	1	ВСС - 1	Војводина - 1
45-49	16	Др - 1 Спец. - 2 ВСС - 7 ССС - 1 Приватник - 3 Политичар - 1 Књижевник - 1	Београд - 6 Војводина - 1 Цен. Србија - 9	4	Мр - 1 ВСС - 3	Београд - 2 Војводина - 1 Цен. Србија - 1	2	ВСС - 2	Београд - 2	3	Др - 1 ВСС - 2	Београд - 1 Војводина - 1 Цен. Србија - 1
50-54	15	Мастер - 1 ВСС - 13 ВШСС - 1 Привредник - 1	Београд - 3 Војводина - 3 Цен. Србија - 9	3	Др - 1 ВСС - 1 Приватник - 1	Београд - 2 Цен. Србија - 1	3	Др - 1 ВСС - 1 ВШСС - 1	Београд - 1 Цен. Србија - 2	1	ВСС - 1	КиМ - 1
55-59	18	Др - 1 Спец. - 3 ВСС - 11 ССС - 2 Полупривредник - 1	Београд - 7 Војводина - 3 Цен. Србија - 8	2	ВСС - 1 ВШСС - 1	Цен. Србија - 1 КиМ - 1	0	/	/	2	ВСС - 2	Војводина - 1 Цен. Србија - 1
60-64	8	Др - 3 Спец. - 1 ВСС - 1 ВШСС - 2 Предузетник - 1	Београд - 2 Војводина - 1 Цен. Србија - 5	5	ВСС - 4 Естрадни уметник - 1	Београд - 2 Цен. Србија - 3	0	/	/	1	Др - 1	Цен. Србија - 1
65-69	5	Др - 2 Спец. - 3 ВСС - 1 Привредник - 1	Београд - 2 Војводина - 1 Цен. Србија - 2	5	Др - 1 Спец. - 1 ВШСС - 2 Пензионер - 1	Београд - 3 Војводина - 1 Цен. Србија - 1	0	/	/	0	/	/
70-74	1	Пензионер - 1	Војводина - 1	4	ВСС - 3 ВШСС - 1	Београд - 3 Војводина - 1	0	/	/	0	/	/
75-79	0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	/	/
80-84	0	/	/	1	Др - 1	Београд - 1	1	Др - 1	Београд - 1	0	/	/
85+	0	/	/	1	Пензионер - 1	Војводина - 1	0	/	/	0	/	/
Сума	104[62.65%			30[18.07%			12[7.23%			12[7.23%		
Сума према пребивалишту		Београд Војводина Цен. Србија КиМ	31 20 51 2		Београд Војводина Цен. Србија КиМ	15 4 9 1		Београд Војводина Цен. Србија КиМ	7 2 4 /		Београд Војводина Цен. Србија КиМ	3 4 4 1
Сума према стручној спреми		Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник - Приватник Привредник Политичар Полупривредник Народни посланик Књижевник Естрадни уметник	13 1 8 1 62 4 4 1 1 5 1 1 1 /		Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник - Приватник Привредник Политичар Полупривредник Народни посланик Књижевник Естрадни уметник	3 1 1 1 16 4 /		Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник - Приватник Привредник Политичар Полупривредник Народни посланик Књижевник Естрадни уметник	3 1 /		Доктор Магистар Специјалиста Мастер ВСС ВШСС ССС Студент Пензионер Предузетник - Приватник Привредник Политичар Полупривредник Народни посланик Књижевник Естрадни уметник	2 /

* Напомена: Народни посланик са изборне листе СПС-ПУПС-ЈС Душан Бајатовић (1967, Нови Сад) је електро инжењер и дипломирани економиста. У овој статистици је наведено да поседује ВСС.

* Напомена: Народни посланик са листе СПС-ПУПС-ЈС Милорад Стошић (1954, Ниш) је пензионер - официр телекомуникације. У приказаној табели третира се као пензионер.

СВМ			СДА			ПДД			Сума	
Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Број	Стручна спрема	Пребивалиште	Апсолутни број	Удео у популацији посланика - мушкараца
0	/	/	0	/	/	0	/	/	2	1.20%
1	ВСС - 1	Војводина - 1	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	9	5.42%
2	Мастер - 1 ВСС - 1	Војводина - 2	0	/	/	0	/	/	32	19.28%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	19	11.45%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	25	15.06%
1	Народни посланик - 1	Војводина - 1	0	/	/	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	24	14.46%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	22	13.25%
0	/	/	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	0	/	/	15	9.04%
0	/	/	0	/	/	1	ВСС - 1	Цен. Србија - 1	11	6.63%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	5	3.01%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	0	0
0	/	/	0	/	/	0	/	/	2	1.20%
0	/	/	0	/	/	0	/	/	1	0.60%
4 2.40%			2 1.20%			2 1.20%			166	100%
Београд			Београд			Београд			56	33.73%
Војводина			Војводина			Војводина			34	20.48%
Цен. Србија			Цен. Србија			Цен. Србија			2	43.37%
КиМ			КиМ			КиМ			4	2.41%
Доктор	/	/	Доктор	/	/	Доктор	/	/	21	12.65%
Магистар	/	/	Магистар	/	/	Магистар	/	/	4	2.40%
Специјалиста	/	/	Специјалиста	/	/	Специјалиста	/	/	9	5.40%
Мастер	1	/	Мастер	/	/	Мастер	/	/	3	1.80%
ВСС	2	/	ВСС	2	/	ВСС	2	/	100	60.24%
ВШСС	/	/	ВШСС	/	/	ВШСС	/	/	10	6.02%
ССС	/	/	ССС	/	/	ССС	/	/	4	2.40%
Студент	/	/	Студент	/	/	Студент	/	/	1	0.60%
Пензионер	/	/	Пензионер	/	/	Пензионер	/	/	3	1.80%
Предузетник - Приватник	/	/	Предузетник - Приватник	/	/	Предузетник - Приватник	/	/	5	3.01%
Привредник	/	/	Привредник	/	/	Привредник	/	/	1	0.60%
Политичар	/	/	Политичар	/	/	Политичар	/	/	1	0.60%
Пољопривредник	/	/	Пољопривредник	/	/	Пољопривредник	/	/	1	0.60%
Народни посланик	1	/	Народни посланик	/	/	Народни посланик	/	/	1	0.60%
Књижевник	/	/	Књижевник	/	/	Књижевник	/	/	1	0.60%
Естрадни уметник	/	/	Естрадни уметник	/	/	Естрадни уметник	/	/	1	0.60%

* Овај рад је примљен 06. октобра 2014. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 09. марта 2015. године.

